

EINDEVALUATIE

KLEINE KERNEN EIGEN KRACHTEN

JOURE, 31 MAART 2014

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Planning en uitvoering	3
3	Doelstelling project en beoogd (eind)resultaat na afloop van projectperiode.....	4
4	Beoogde en uitgevoerde werkwijze van het project	4
5	Toelichting resultaat per dorp.....	5
	5.1 Akmarijp/Terkaple/Snikzwaag.....	5
	5.2 Wyldehorne.....	5
	5.3 Blaauwhof	6
	5.4 Ouwsternijegea.....	7
	5.5 Oudehaske	7
	5.6 Vegelinsoord	8
6	Andere activiteiten in kader van het project.....	8
	6.1 Kinderen en burenhulp	8
	6.1.1 Evaluatieve terugblik	8
	6.2 BruisCafé.....	9
	6.2.1 Evaluatieve terugblik	9
	6.3 Publiciteit en PR.....	9
7	Organisatie	10
8	Algehele evaluatie.....	10
9	Eindconclusies	12
10	Aanbevelingen vanuit de ervaringen	13

1 Inleiding

Terugblikkend op de projectperiode van de afgelopen drie jaar kunnen we vaststellen dat KKEK succesvol is verlopen. We hebben veel mensen in buurten en dorpen in beweging gekregen, beoogde resultaten gehaald en we nieuwe indrukken en ervaringen opgedaan.

De kernopdracht van het KKeK-project was het werven van bewoners voor onderlinge hulp en "omzien naar elkaar". In 6 dorpen en buurten is dit ook tot stand gebracht en gaat de komende jaren via zelforganisatie verder uitroeien. Misschien wel het belangrijkste succes zijn de vele en vaak positieve reacties die we gedurende de afgelopen 3 jaar mochten ontvangen.

KKEK heeft bewustzijn van het belang van onderlinge hulp tot stand gebracht. Wij hebben mogen ervaren dat sociale betrokkenheid en gemeenschapszin leeft! Het is hartverwarmend te ervaren hoeveel mensen bereid zijn om iets voor een ander te betekenen. Zingeving als onderdeel van persoonlijk leven wint aan belangstelling. De individualisering is op zijn retour

In dit eindrapport geven we onder punt 2. een overzicht van uitgevoerde deelprojecten. Onder punt 3. Vatten we de ervaringen samen in een aantal conclusies en aanbevelingen. In de bijlagen vindt u per deelproject een inhoudelijk verslag en een aantal foto's.

2 Planning en uitvoering

	gepland	uitgevoerd
Voorjaar 2011	Goingarijp/ Akmarijp/ Terkaple	Akmarijp/Terkaple/Snikzwaag
Najaar 2011	Wijk Skipsleat Wijk Wyldehorne	
Voorjaar 2012	Wijk Blaauwhof	Wijk Blaauwhof
Najaar 2012	Dorp Ouwsterhaule/Oldeouwer	Dorp Ouwsterhaule/Oldeouwer
Voorjaar 2013	Dorp Oudehaske	Dorp Oudehaske
Najaar 2013	Dorp Vegelinsoord	Dorp Vegelinsoord

Toelichting:

Zowel in de volgorde van uitvoering als in de keuze voor de dorpen en wijken zijn wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Belangrijke reden is het feit dat in de periode na de zomervakanties in het najaar veel minder weken beschikbaar zijn dan in het voorjaar. Om deze praktische reden moesten keuzes gemaakt worden met betrekking tot de omvang van de wijk/dorp: In het voorjaar konden we een groot dorp of buurt doen, in het najaar een klein.

Plaatselijk belang van Goingarijp gaf begin 2011 aan geen behoefte aan het uitvoeren van het project. Hiervoor in de plaats werd buurtschap Snikzwaag toegevoegd. Omdat Vegelinsoord zelf een aanvraag deed voor een KKeK peiling in het najaar van 2013 is deze in de plaats van de grote wijk Skipsleat gekomen.

3 Doelstelling project en beoogd (eind)resultaat na afloop van projectperiode

Doelstelling vanuit projectplan:

Het in ieder dorp of buurt tot stand brengen van een bewonersgroep/commissie van 5 - 8 personen die signalen en ideeën op het terrein van onderlinge hulp omzet in activiteiten en voorzieningen (b.v. burenhulpcentrale, koffieochtenden, ontmoetingsactiviteiten etc). Deze groep, of een contactpersoon ervan, wordt tevens aanspreekpunt in dorp of buurt voor het Wmo loket. Dit zodat in wisselwerking informatie kan gaan stromen en ondersteuning voor hulp en zorg met vrijwilligers dan wel met professionals kan worden georganiseerd. Inbedding van de nieuwe groep/commissie zal plaatsvinden binnen bestaande organisaties zoals b.v. Plaatselijk Belang in een dorp of wijkorganisatie in een buurt. Op deze wijze kan continuïteit en het vrijwillige karakter gewaarborgd worden.

Resultaat	Naam en nu actieve bewoners	kernactiviteit
Akmarijp/Terkaple/Snikzwaag	'Dorpscontact' 7	burenhulp/bezoek
Wijk Wyldehorne	'Buurtface Wyldehorne' 6	facebooksite
Wijk Blaauwhof	Buurtkring Blaauwhof 20	burenhulp/bezoek
Dorp Ouwsterhaule/Oldeouwer	WMO groep 7	burenhulp
Dorp Oudehaske	Burgerkracht Oudehaske 5	burenhulp i.o.
Dorp Vegelinsoord	Dec. 2013 opgericht 5	in ontwikkeling

4 Beoogde en uitgevoerde werkwijze van het project

Beoogde en uitgevoerde werkwijze:

In alle 6 deelprojecten is een vast stramien gevolgd. Hierin zijn de volgende stappen telkens uitgevoerd:

- Overleg en samenwerking met reeds bestaande bewonersvertegenwoordigingen, meestal Plaatselijk belang, wijk of buurtvereniging.
- Indeling van dorp of wijk in een aantal te onderscheiden, en bij voorkeur 'natuurlijke', deelbuurten
- Aankondiging huis-aan-huis bezoeken in dorps- of wijkkrant onder de titel: 'Peiling naar sociale atmosfeer en omzien naar elkaar'.
- Persoonlijke aankondiging van huisbezoek aan bewoners, ongeveer een week van te voren.
- Huisbezoek door studenten en soms bewoners zelf/ kort gesprek aan de deur of regelmatig bij mensen binnen (indien daartoe uitgenodigd door bewoner). Tijdens het gesprek werden bewoners gevraagd naar hun mening over de sociale atmosfeer, de bestaande burenhulp en hun eigen betrokkenheid/inzet. Ook werd gevraagd of men wilde deelnemen aan zogenaamde huiskamergesprekken. Belangrijk aspect hierbij was het verzamelen van emailadressen en telefoonnummers, ook indien de mensen 'slechts' belangstelling hadden.
- Huiskamergesprek bij bewoner thuis in groepjes van 3 tot soms 10 personen. De projectuitvoerder leidde het gesprek. Een student maakte een kort verslag van de bijeenkomst; het verslag was alleen voor de direct betrokkenen en de projectleiding (privacy).
- Presentatie van de resultaten van de peiling in een openbare bijeenkomst in dorps huis of buurtcentrum. De presentatie werd afgesloten met een oproep voor deelname aan een vervolgininitiatief.
- Aantal bijeenkomsten onder begeleiding van de projectuitvoerder met bewoners die inhoud wilden geven aan een vervolg. Inventariseren van ideeën, informeren over bestaande informele hulpsystemen en construeren van een organisatiestructuur zijn de belangrijkste handelingen in deze fase.
- "Benoemen" van bij voorkeur een duo dorps- of wijkcontactpersonen die als spil tussen vraag en aanbod van informele hulp, steun of zorgvragen functioneren.
- Formulieren van een 'document' waarin achtergrond, doel en werkwijze van de bewonersgroep vastgelegd wordt.
- Bespreken van dit stuk en onderbrengen van het initiatief bij met in dorp of wijk reeds bestaande bewonersvertegenwoordigingen, meestal Plaatselijk Belang, wijk of buurtvereniging

5 Toelichting resultaat per dorp

U vindt hier een schema van de uitvoering, gevolgd door een korte toelichting per dorp of buurt. Voor het eerste deelproject moesten we nog even zoeken naar een goede registratie en is alleen het totaalresultaat bijgehouden. In de andere projecten hebben we dit verfijnd en het per deelbuurt weergegeven.

5.1 Akmarijp/Terkaple/Snikzwaag

Dorps-/wijkdeel	Bezochte adressen	Gesproken	%	Interesse (email/tel doorgegeven)	%	Huiskamer gesprek deelname	%
gehele gebied	177	81	46%	42	24%	44	25%
Totaal	177	81	46%	42	24%	44	25%

Aantal aanwezigen bij presentatie: 31

Dit is als eerste deelproject ook het verst in ontwikkeling.

In het tweelingdorp Akmarijp/Terkaple is een bewonersgroep van 6 personen actief onder de naam 'Dorpscontact'. Na een bezoekreunde aan de 75+ers in het dorp (wordt gezien als belangrijkste aandachtsgroep) is regelmatig bezoek en eventuele ondersteunende hulp de kernfunctie. Andere activiteiten zijn het sturen van verjaardagskaarten aan de oudere generatie (oude dorpsfoto's) als jaarlijkse reminder van het project en het initiatief om een Jeu de Boulesbaan te realiseren naast school/dorpshuis (in behandeling). In de dorpskrant staan twee telefoonnummers van dorpscontactpersonen waar bewoners vragen aan kunnen stellen.

De bewonersgroep heeft een soort huishoudelijk reglement gemaakt en is commissie van Plaatselijk Belang geworden. Uit het dorp zijn aanmeldingen ontvangen van andere bewoners om mee te helpen, maar men verdeelt het bezoek en eventuele diensten momenteel onderling (geen verdere vrijwilligers).

Snikzwaag is een klein buurtschap zo'n 500 meter naast Akmarijp/Terkaple. De gemeenschap is sterk op elkaar gericht en heeft een buurtvereniging die het KKeK-initiatief vervolg heeft gegeven. Men is een dorps-emailgroep gestart waar alle bewoners aan meedoen. Hierop wordt wel en wee gecommuniceerd. Eén bewoner en tevens bestuurslid van de buurtvereniging heeft zich als dorpscontactpersoon beschikbaar gesteld (voor communicatie met buiten, bijvoorbeeld Wmo-loket). Beide initiatieven functioneren momenteel zelfstandig.

5.2 Wyldehorne

Dorps-/wijkdeel	Bezochte adressen	Gesproken	%	Interesse (email/tel doorgegeven)	%	Huiskamer gesprek deelname	%
Oer de Feart 1, De Bleek, Hiem	62	29	47%	8	13%	5	8%
Reidlan	48	28	58%	10	21%	5	10%
Elisabethhoeve/ Oer de Feart 2	40	22	55%	14	35%	5	13%
Aliehoeve/ Matriehoeve	48	23	48%	12	25%	5	10%
Jannahoeve/ Oer de Feart 3	26	11	42%	7	27%	3	12%
Swel/ Protter/ Markol	49	29	59%	14	29%		0%
Totaal	273	142	52%	65	24%	23	8%

Aantal aanwezigen bij presentatie: 12

Wyldehorne is een vrij recent gebouwde wijk; door de relatief jonge bewoners een interessant onderzoeksgebied naar gemeenschapszin en onderlinge hulp. Het deelproject heeft 5 bewoners opgeleverd die als vervolgininitiatief een Facebookpagina voor hun wijk hebben gemaakt: 'BUURTFACE Wyldehorne'.

De initiatiefgroep heeft ervoor gekozen om bewoners zelf te stimuleren om ideeën om te zetten in activiteiten i.p.v. als 'bewonersbestuur' het voortouw te nemen. Zij zien zichzelf als verbinder, met de Facebookpagina als platform voor ontmoeting en uitwisseling. Mede door de leeftijdsopbouw in de wijk heeft burenhulp hier een geheel andere betekenis dan in de rest van de wijken en dorpen waar KKeK is uitgevoerd.

5.3 Blaauwhof

Dorps-/wijkdeel	Bezochte adressen	Gesproken	%	Interesse (email/tel doorgegeven)	%	Huiskamer gesprek deelname	%
Buurt 1: Jonkersboskje, Stationstr, Scheen 1, U. Boonstraln 1	95	58	61%	11	12%	4	4%
Buurt 2: Haverkamp, Pelmolen, Scheen 2, Blauwhofln 1	107	50	47%	19	18%	9	8%
Buurt 3: Groenhof/ Scheen 3	77	49	64%	12	16%	6	8%
Buurt 4: Blaauwhofln 3, Appelhofln, Pastorieln 1	55	33	60%	11	20%	5	9%
Buurt 5: Op de Bouwen, Kwekerijstr, U.Boonstraln, deel Blaauwhofln	97	54	56%	19	20%	11	11%
Buurt 6: W. Dijkstrastr, U.Boonstra 2, Pastorieln 1	85	45	53%	10	12%	6	7%
Buurt 7: S. Huismanstr, Wumkesstr	53	34	64%	12	23%	7	13%
Buurt 8: Brugstr, deel Pastorieln, Lyts Luchtenveld	45	24	53%	7	16%	4	9%
Buurt 9: HvanBaerdstr, Butsingel.	76	34	45%	8	11%	3	4%
Buurt 10: Kerkstr, Lindeln, Eikenln, deel Harddraversweg	65	28	43%	6	9%	3	5%
Totaal	755	409	54%	115	15%	58	8%

Aantal aanwezigen bij presentatie: 29

Blaauwhof is de grootste wijk binnen het project met ruim 750 bezochte adressen. De KKeK-peiling resulteerde ook hier in een bewonersgroep van 8 personen. Na een periode van bezinning over de koers is besloten 'het organiseren van onderling hulp' als aandachtspunt te kiezen. Daarnaast is contact gelegd met de twee verzorgingshuizen in de wijk om in de toekomst samenwerking tussen de buurt en de verzorgingshuizen te stimuleren.

Eind 2013 is de groep volledig operationeel onder de naam 'Buurtkring Blaauwhof'. Huis-aan-huis zijn flyers (met een meldtelefoonnummer) verspreid. Er hebben zich meer dan 10 bewoners gemeld die als vrijwilliger klaarstaan voor allerlei klusjes en bezoeken. Buurtkring Blaauwhof heeft nauw contact met een buurtvereniging. Gezien deze buurtvereniging slechts een deel van de wijk dekt is besloten het initiatief geheel zelfstandig door te gaan ontwikkelen.

5.4 Ouwsternijegea

Dorps-/wijkdeel	Bezochte adressen	Gesproken	%	Interesse (email/tel doorgegeven)	%	Huiskamer gesprek deelname	%
Meerweg	22	18	82%	9	41%	4	18%
J. Veldstraweg, hoge nrs	37	26	70%	16	43%	4	11%
J. Veldstraweg midden nrs	28	14	50%	5	18%	2	7%
J. Veldstraweg lage nrs	30	22	73%	9	30%	3	10%
Heerenweg/Wolsmastate	41	34	83%	13	32%	6	15%
Stinsewei	26	18	69%	6	23%	6	23%
Totaal	184	132	72%	58	32%	25	14%

Aantal aanwezigen bij presentatie: 21

Net als bij Akmarijp/Terkaple is ook hier sprake van een drietal kleine kernen die nauw verband met elkaar hebben. Onder de noemer Ouwsternijegea hebben zij o.a. een gezamenlijk dorps huis en school.

Een groep van 7 bewoners heeft hier het vervolg na de huisbezoekronde opgepakt. Omdat al veel lokale verenigingen 'sociale activiteiten' hebben, is besloten op de achtergrond vooral een vangnet voor onderlinge hulp en diensten te zijn. De bewonersgroep bestaat voornamelijk uit mensen die ook in verschillende dorpsverenigingen actief zijn (o.a. kerk, dorps huiscommissie, Jeu-de-Boules, 50+ groep). Afsproken is dat zij hun reeds bestaande netwerken informeren, en waar vraag is signaleren.

Het initiatief in Ouwsternijegea moet nog groeien. Voorlopig zit een vertegenwoordiger van Plaatselijk Belang bij de bijeenkomsten. De bedoeling is dat de groep in zomer 2014 geheel zelfstandig en commissie van Plaatselijke Belang is.

5.5 Oudehaske

Dorps-/wijkdeel	Bezochte adressen	Gesproken	%	Interesse (email/tel doorgegeven)	%	Huiskamer gesprek deelname	%
Route 1	80	41	51%	21	26%	15	19%
Route 2	61	35	57%	11	18%	4	7%
Route 3	96	58	60%	21	22%	7	7%
Route 4	96	37	39%	12	13%	6	6%
Route 5	59	29	49%	6	10%	5	8%
Route 6	86	25	29%	12	14%	9	10%
Route 7	75	30	40%	9	12%	5	7%
Route 8	108	49	45%	11	10%	4	4%
Route 9	108	55	51%	14	13%	7	6%
Totaal	769	359	47%	117	15%	62	8%

Aantal aanwezigen bij dorpspresentatie: 19 / 2^e presentatie specifiek voor PKN kerk: 32

Oudehaske is (qua inwonersaantal) het derde dorp van de gemeente. Na de huisbezoekronde is hier een bewonersgroep van 5 bewoners gevormd. Inmiddels zijn zij als 'BURGERKRACHT Oudehaske' operationeel. De groep wil ook hier de onderlinge hulp (zij noemen het burenhulp+) als kerntaak nemen. In december 2013 is de groep in de dorpskrant naar buiten getreden.

Vermeldenswaardig is de nauwe betrokkenheid van de PKN kerk. Tijdens de uitvoering van de peiling nam de dominee al contact met ons op. Er is een speciale gespreksavond met kerkleden geweest en in BURGERKRACHT Oudehaske zitten ook 2 actieve kerkleden. Er is een bijzonder relatie tussen Plaatselijk belang en de Kerkgemeenschap ontstaan. Het kerknetwerk is tevens een belangrijke steunpilaar voor de uitvoering van de operationele doelen. De bewonersgroep wordt in 2014 formeel onderdeel van Plaatselijk Belang.

5.6 Vegelinsoord

Dorps-/wijkdeel	Bezochte adressen	Gesproken	%	Interesse (email/tel doorgegeven)	%	Huiskamer gesprek deelname	%
Buitengebied midden	28	20	71%	5	18%	3	11%
Buitengebied Zuidwest	31	23	74%	2	6%	1	3%
Buitengebied Noordoost	26	14	54%	3	12%	3	12%
Dorp oostelijk deel	32	16	50%	3	9%	3	9%
Dorp midden deel	36	22	61%	3	8%	3	8%
Dorp westelijk deel	30	16	53%	6	20%	3	10%
Totaal	183	111	61%	22	12%	16	9%

Aantal aanwezigen bij presentatie: 24

Vegelinsoord is een kleine dorpsgemeenschap met eromheen een groot gebied van agrarische bedrijvigheid en bewoning. Een vijftal bewoners reageerde op de presentatie met een vervolgininitiatief. De denkgroep gaat vanaf januari 2014 verdere invulling vormgeven. Plaatselijk Belang heeft zich enthousiast getoond en zal een sociaal initiatief opnemen als commissie. Operationele doelstelling is eind 2014 klaar.

6 Andere activiteiten in kader van het project

6.1 Kinderen en burenhulp

Inhoud en doel: In samenwerking met de in dorp of buurt aanwezige basisschool uitvoeren van een ochtendprogramma of burenhulp in de hoogste groepen (groep 8 of combinatie 7/8). Na de kinderen klassikaal in spelvorm kennis te hebben laten maken met het thema burenhulp, ook daadwerkelijk een burenhulpklusje uit laten voeren bij een (oudere) buurtbewoner. De ervaringen werden daarna in een burenhulp-nieuwsbrief door de kinderen zelf beschreven. Deze nieuwsbrief ontvingen zowel de kinderen als de bezochte ouderen en werd in de school zelf opgehangen. Doel was de kinderen te laten nadenken en ook ervaren wat burenhulp in hun eigen dorp of buurt in kan houden en hen daarmee op jonge leeftijd al in aanraking te laten komen met waarden en normen voor 'samenleven'.

In 4 van de 6 dorpen is een 'kinderen en burenhulp' ochtend uitgevoerd. In Akmarijp/ Terkaple/ Snikzwaag paste het programma niet in de tijdsplanning van de school en in Wyldehorne staat geen basisschool in de wijk zelf. In Oudehaske staan twee basisscholen en is op beide scholen een ochtend georganiseerd. In bijlage treft u van één van de scholen een voorbeeld van de nieuwsbrief.

6.1.1 Evaluatieve terugblik

De uitvoering is door zowel kinderen als ouderen als positief ervaren. Nagenoeg alle kinderen vonden het leuk en de ouderen waar een klusje werd uitgevoerd vonden zowel het initiatief als de ochtend zelf zeer geslaagd. Ook de basisschoolleiding was enthousiast. Op twee locaties heeft de school toegezegd het als jaarlijks terugkerend onderdeel van het programma te willen inzetten.

Bij de uitvoering zijn de NHL studenten sterk betrokken geweest. Vanaf de tweede school werd de organisatie van het deelproject onderdeel van de leeropdracht van twee studenten. De samenwerking heeft naar diverse kanten een goede uitwerking gehad; bewoners, kinderen, maar ook studenten hebben geleerd van de ervaringen.

6.2 BruisCafé

BruisCafé is geen onderdeel van oorspronkelijke projectplan, maar is gedurende uitvoering ontstaan als idee en een keer uitgetoet.

Inhoud en doel: In samenwerking met Plaatselijk Belang organiseren van een dorpsbijeenkomst om mensen met ideeën te koppelen aan andere dorpsgenoten, vanuit de gedachte dat een idee pas een succes kan worden als meerdere mensen het delen.
De bijeenkomst vond plaats in het dorpscafé. Uitnodigingen gingen via dorpskrant, website, email en posters in de stijl van Loesje door het gehele dorp

Het idee voor het organiseren van deze activiteit ontstond uit een verzoek van Plaatselijk Belang om een presentatie over KKeK te doen na afloop van de jaarvergadering in het dorp Oudehaske. Gezien de gedachte was dat mensen hier niet speciaal voor 'het huis uitkomen', werd verder gefantaseerd en kwam de wens van 'bruisende ideeën voor het dorp' naar voren. De koppeling aan de locatie leverde vervolgens de naam 'BruisCafé' op.

Het werkconcept was eenvoudig. Iedereen werd uitgenodigd om ideeën in te brengen. De presentator van de avond las deze ideeën voor, iedereen kon hier dan op reageren (plenair). Er waren 30 aanwezigen bij het eerste BruisCafé. Er werden 17 ideeën ingebracht, waarvan 3 ter plekke ook tot een koppeling van een aantal mensen kwam (expositie van eigen schilderijen/kunstobjecten, dorpsontbijt, natuurproject voor kinderen). Daarnaast werden 2 ideeën door Plaatselijk Belang zelf tot agendapunt voor haar eigen vergadering omarmt (benutting braakliggend terrein t.b.v. carpoolplaats, en evenementen terrein verder invulling geven).

6.2.1 Evaluatieve terugblik

Het werkconcept werkt prikkelend. Reacties van deelnemers en Plaatselijk Belang waren positief. De bijeenkomst werd drukker bezocht dan Plaatselijk Belang vooraf inschatte. De publiciteit bleek niet altijd helder; er was onduidelijkheid over de bedoeling. Hierdoor bleven mensen thuis en hadden aanwezigen eerst andere verwachtingen. Echter, alle aanwezigen waren achteraf aangenaam verrast. Later bleek ook dat thuisblijvers het jammer vonden dat ze het niet goed hadden begrepen en daardoor afwezig waren.

De ervaring leert nu dat de organisatie van de avond efficiënter kan: Een plenair gedeelte is leuk en gezellig. Echter lijkt het vruchtbaarder om te werken met een aantal groepjes die eerst tezamen ideeën bespreken, om vervolgens over te gaan tot een gezamenlijke bespreking. Het werkconcept wordt meegenomen als sub activiteit in KKeK-methodiek voor nieuwe dorpen en wijken

6.3 Publiciteit en PR

Er is bewust gekozen om publiciteit voor het KKeK-project te concentreren op de lokale omgeving waar het project werd uitgevoerd. In de praktijk kwam dit neer op korte artikelen in dorps- of buurtbladen of in een huis-aan-huis circulaire. Dit werd in nauwe samenwerking en ook met het gebruik van logo van de Plaatselijk Belang of buurtvereniging gedaan. Het artikel vermeldde de aanleiding en werkwijze van het programma voor dat dorp of die buurt. Daarnaast werden bewoners individueel benaderd met een brief (vorm flyer, zonder tenaamstelling). In de brief stond -naast uitleg- ook de aankondiging van het huis-aan-huiscontact. Mensen die geen prijs stelden op het huis-aan-huis-contact, konden zich telefonisch of via email afmelden. Over het gehele project (3 jaar) maakten ongeveer 20 personen (nog geen 1 %) gebruik van deze optie. Sommigen maakten gebruik van deze gelegenheid om via email een reactie op de sociale atmosfeer te geven.

Voor 'Kinderen burenhulp' werd meer aan publiciteit gedaan. Alle uitgevoerde projectjes hebben ook als eindproduct een 'Burenhulp nieuwsbrief' gekregen. In de bijlage treft u een voorbeeld.

Er werd aandacht geschonken aan externe publiciteit gericht op gemeenten en collega-instellingen. De Friese begeleidingsorganisatie 'Partoer' is via bestaande kanalen geïnformeerd over de pilot. Dit resulteerde in het eerste jaar al in 2 presentaties aan collega-instellingen. In Assen (studiedag met workshops voor gemeenten en welzijnsinstellingen van de 3 noordelijke provincies) werd KKeK door deelnemers uitgeroepen tot beste workshop! Dit resulteerde in een aantal presentaties elders. In totaal zijn er in de projectperiode 5 presentaties uitgevoerd.

In 3 plaatsen is het concept aanleiding geworden voor uitvoeringsplannen. Met Almere is hierover telefonisch contact geweest; echter is het niet duidelijk of het daar van de grond is gekomen. Vanuit Slochteren is een delegatie van gemeente/welzijnsinstelling bij KKeK op bezoek geweest. In Gorredijk (gemeente Opsterland FR) is het na 2 contacten opgepakt in een eigen variant.

Partoer liet weten dat op Vlieland het concept 'BruisCafé' opgepakt is voor het aanboren van ideeën van eilandbewoners.

Voornemen is om dit voorjaar via een achtergrondartikel in de Leeuwarder Courant de resultaten van het project in beeld te brengen.

7 Organisatie

De projectleiding is de gehele periode (3 jaar) in handen geweest van de opbouwwerker van Miks welzijn, Gerry Broersma. De belangrijkste taken waren:

- Vroegtijdig in gesprek gaan met Plaatselijk Belang of Buurtvereniging om samenwerking/ instemming voor het uitvoeren van het project te krijgen. Maar ook het contact leggen met de in wijk of dorp reeds actieve organisaties op sociaal terrein (Kerken, Zonnebloem etc.) om indruk van verdringing of concurrentie te voorkomen.
- Verdeling van dorp of wijk in 'natuurlijke buurtjes' en routeplanning met stratenplan voor de huisbezoeken, vóór aanvang van de bezoeken.
- Werving en training van studenten die als huisbezoeker meewerkten.
- Mee met studenten op uitvoering en invallen waar nodig.
- Telefonisch/ persoonlijk contact leggen met bewoners die belangstelling voor een huisbezoek hadden, leiding voor het plannen van datum en bevestiging.
- Gespreksleiding bij huiskamergesprek. Begeleiding van studenten bij verslaglegging van huiskamergesprek.
- Resultaten laten registeren door studenten, samenvoegen tot totaaloverzicht en maken van een rapportage per deelproject (tevens als tussenrapportage voor de fondsen).
- Presentatie van resultaten eerst aan Plaatselijk Belang of buurtverenigingsbestuur, en vervolgens met hun instemming aan het dorp.
- Gemiddeld 5 bijeenkomsten organiseren met de initiatiefgroep van elk dorp. Meedenkend adviseren voor het construeren van een programma, passend bij de betreffende buurt. Afsluiten met het vastleggen in een 'document' waarmee de groepen zelfstandig door kunnen gaan.
- Evaluatie samen met studenten. Hierbij vaak individuele beoordeling omdat de studenten het als stage opdracht deden.

8 Algehele evaluatie

Het contact vooraf met Plaatselijke Belang/ buurtvereniging bleek van grote waarde. Niet alleen was dit belangrijk voor de uiteindelijke inbedding van bewonersinitiatieven (ons eerste doel), maar het creëren van een positieve atmosfeer leverde veel medewerking op (o.a. bij routeplanning en tussentijdse informatie over reacties in het dorp of wijk). In Oudehaske haakte een lid aan bij de bezoekploeg (1) en kwam ook het idee van het BruisCafé tot stand.

In Ouwsterhaule heeft Dorpsbelang zich gedurende de uitvoering al geïnteresseerd met het initiatief KKeK in het dorp. Een bestuurslid van Dorpsbelang is in de KKeK-groep gaan zitten. Aandacht voor de sociale kanten van het dorp werd gedurende het project meer en meer als medeverantwoordelijkheid voor Dorpsbelang gezien. Tot het KKeK initiatief naar het dorp kwam, werd dit een moeilijk in te vullen zaak voor Dorpsbelang ervaren. KKeK bood handvaten om hier mee aan de slag te gaan. Mooie bijvangst is dat de relatie tussen Miks welzijn en de lokale bestuursleden hierdoor sterk is gegroeid. In de gesprekken zijn ook andere functies van Miks welzijn in beeld gekomen.

- (1) De deelname van een bewoner aan de bezoekploeg had twee kanten. Met deze aanmelding waren we erg blij, want in de meeste dorpen of wijken reageerde niemand op onze oproep hiervoor. Gebrek aan tijd (het vraagt nogal wat uren) en schroom waren de belangrijkste redenen. De persoon die zich aanmeldde was tijdelijk werkloos en vond het leuk, ook achteraf. Aan de andere kant kregen we van haar signalen dat sommige mede-dorpsbewoners hun mening over sociale atmosfeer niet altijd met haar delen; ze was per slot een 'bekende'. Dit is een belangrijk aandachtspunt in vervolgprojecten van KKeK, waarbij we meer met de bewoners dan met studenten willen gaan werken.

De samenwerking met de studenten is een waar ontwikkelingsmodel geworden. Voor aanvang was het nog spannend of we wel voldoende 'menskracht' konden mobiliseren om de ambitieuze taakstelling van de huisbezoeken te halen. In het laatste deelproject was er zelfs overaanbod. Dit is mede te danken aan de sterk gegroeide samenwerking met Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL) in de vorm van het starten van een Miks-breed leerbedrijf. KKeK is hierin aanleiding geweest. Inmiddels is Miks welzijn een onderdeel van het praktijkleerprogramma van jaarlijks 15 -20 studenten van alle leerjaren. Zij worden ook begeleidt door een NHL-docent, deels in het gebouw van Miks. De studenten hebben KKeK ervaren als een bijzonder en interessant project om aan mee te doen. Studenten waren aanwezig bij de huisbezoeken, de huiskamergesprekken en de basisschoolprojecten Kinderen en Burenhulp. Eén 4e-jaars studente heeft haar afstudeerproject rondom KKeK uitgevoerd (o.a. vraagverlegenheid). We kunnen vaststellen dat het succes van KKeK mede te danken is aan de deelname van NHL.

9 Eindconclusies

9.1 Het project heeft zijn doelstellingen behaald. Het werkconcept heeft als beoogd gewerkt. De werkwijze bleek goed t.a.v. de huisbezoeken en huiskamergesprekken in een strak tijdsbestek.

9.2 Er waren totaal 2341 adressen. Hiervan werd met een kleine 50% van de bewoners gesproken. Aan de huiskamergesprekken die per buurt werden georganiseerd deden totaal 228 mensen mee, wat neerkomt op zo'n 18% van de gesproken bewoners. Uiteindelijk resulteerde dit in 6 bewonersgroepen van in ongeveer 50 personen die daadwerkelijk organisatorisch in actie zijn gekomen. Hierachter zitten weer een aantal bewoners die op oproep beschikbaar zijn om in voorkomende gevallen de helpende hand uit te steken (ca. 20 personen).

9.3 Bewoners die nu actief zijn, waren bijna altijd deelnemer van een huiskamergesprek. De conclusie is dat met name deze gesprekken een belangrijke schakel is voor het succesvol werven van initiatiefnemers. Echter hebben zich ook vrijwilligers aangesloten tijdens de latere, operationele fase.

9.4 Naast het tot stand brengen van bewonersinitiatieven in alle deelprojecten, ervoeren we ook dat de investering bijdroeg tot een algehele bewustwording van het belang voor klaarstaan en omzien naar elkaar als buurtgenoot. We hebben hier geen 'harde' cijfers van, maar hebben dit wel regelmatig als reactie terug gekregen. We hebben de wens dit komend jaar als afstudeerproject van NHL studenten te laten onderzoeken.

9.5 De ervaring leert dat 15 adressen per persoon, per bezoeker, voor een huisbezoek haalbaar is in ca. 2 uur. Dit is maximum; de huisbezoekers geven aan dat het bezoeken wel inzet en concentratie vergt. Na 2 uur neemt de concentratie wat af. Inclusief instructie, reistijd en verwerking is een tijdsplanning van 3,5 uur een goed uitgangspunt.

9.6 Naast de kernactiviteit, werven van bewoners, blijkt de huis-aan-huis benadering ook een signalerende waarde te hebben. In bijna alle dorpen en buurten kwamen we wel situaties tegen waar eerder sprake was van een hulpvraag, dan van een mogelijk hulpaanbod. In die situaties kreeg de bewoner informatie over Miks welzijn aangeboden; in 4 situaties is een tweede gesprek gevolgd. In een situatie van een vereenzaamde bewoner kon deze direct in contact worden gebracht met een buurtbewoner.

9.7 De achtergrond van het project (ouder wordende samenleving, wenselijkheid van meer naar elkaar omkijken) blijkt als gemeenschappelijk belang voor buurt- en dorpsbewoners beleefd te worden. Hiermee is tevens de basis gelegd voor het realiseren van het gezamenlijk doel, namelijk een vangnet op buurt- en dorpsniveau voor alle bewoners, met bijzondere aandacht voor bewoners die geen eigen netwerk (meer) hebben.

9.8 De ervaringen in de operationele fase van de vervolgroep zijn nog bescheiden. Ze zijn nog maar kort actief. Zichtbaar is wel dat de vraag naar onderlinge hulp langzaam op gang komt. In alle dorpen en buurten is de het aanbod van vrijwilligers groter dan e hulpvraag van bewoners. Een huis-aan-huis flyer (voorbeeld in bijlage) helpt zeker, en goede ervaringen van bewoners (mond-tot-mond reclame) is erg belangrijk. Vertrouwen en bekendheid moeten groeien. Overigens hebben we ook gesignaleerd dat buurtbewoners de eerder ingeschakelde vrijwilliger vervolgens rechtstreeks bellen, waardoor hulpvragen ook niet altijd meer in beeld komen.

9.9 In mei 2012 is door Renny Ausma onderzoek gedaan naar vraagverlegenheid in een woonbuurt in Joure. De resultaten van het onderzoek zijn bij Miks welzijn op te vragen. Het komt duidelijk naar voren dat vooral oudere bewoners het initiatief van een buurtgroep voor onderlinge hulp ervaren als een steun. Het geeft ze vertrouwen dat ze altijd een beroep dichtbij kunnen doen. De psychologisch functie is wellicht nog wel sterker dan de feitelijke dienstuitvoering door de vrijwilligers.

9.10 De aanpak van Kleine Kernen, eigen Krachten is concreet van aard en geeft concrete resultaten. Echter is de ervaring dat het proces ook betekenis heeft voor een veel breder belang; namelijk de bewustwording van de verantwoordelijkheid voor elkaar in de woonbuurt. Regelmatig hoorden we dat bewoners het een goede zaak vinden om onderling in gesprek te worden gebracht over dit onderwerp. De huiskamergesprekken leidden vaak tot behoorlijke diepgang betreffende de grenzen van burenhulp.

10 Aanbevelingen vanuit de ervaringen

10.1 De KKeK benadering is bruikbaar als methode om vrijwillige inzet in buurt en dorp te organiseren. Dit in de eerste plaats t.b.v. onderlinge hulp in de woonbuurt, maar feitelijk kan de methode ook ingezet worden voor geheel andere thema's waar bewonersactivering mee beoogd wordt.

10.2 Huisbezoeken op de woensdagmiddag leveren de meeste contacten op. Huisbezoeken op avond raden we af; met name de oudere generatie ervaart dit als niet prettig. We hebben meestal met 1 huisbezoeker gewerkt, maar een duo bleek ook goed te werken.

10.3 Voor de planning van huisbezoeken en huiskamergesprekken moet gekeken worden naar het aantal beschikbare weken in het voor- en in het najaar. Dit is afhankelijk van de data van de zomervakantie. De zomervakantie functioneert als een duidelijke breuk in het jaar waarin – logisch – geen huisbezoeken gedaan moeten worden.

10.4 De keuze om niet voor een enquête te kiezen, maar met 'contactlegging aan de deur' is goed bevallen. Een gesprekje over woonatmosfeer, contact met burens en eigen vrijwillige activiteit in de buurt levert al veel op. De afsluitende vraag of mensen mee willen doen met een huiskamergesprek levert vooral mensen op die het onderwerp aanspreekt en in beginsel motivatie hebben om zich in te zetten. Zodra bewoners twijfelden vroegen we wel naar hun telefoonnummer of email om hen nader te informeren/ op de hoogte te houden. Dit leverde een groot aantal contactgegevens op welke we in vervolginitiatieven weer gebruik van konden maken (2^e kring contacten).

10.5 Het huiskamergesprek is een belangrijke schakel waarbij bewoners met elkaar in gesprek gaan. Het is belangrijk voor bewustwording en voor uitwisseling van ervaringen en opvattingen. Bewoners die hieraan meededen zagen we ook vaak terug in de vervolggroep of werden later vrijwilliger voor de uitvoering.

10.6 Om zoveel mogelijk mensen bijeen te brengen in een huiskamergesprek vraagt behoorlijke voorbereiding. Telefonisch, of nog mooier persoonlijk, contact is intensief, maar stimuleert de betrokkenheid. Bevestiging van tijdstippen e.d. kan via email of post. Buurtbewoners die zich inzetten voor vervolggacties deden bijna altijd mee aan een huiskamergesprek; dit is dus een essentieel onderdeel.

10.7 Het presenteren van de peilingsresultaten is een goed middel gebleken om bewoners te verzamelen. Planning in begin juni en in eind november is aan te bevelen. Dan is men nog niet behept met het vakantiegevoel (zomer) of met de feestdagendrukke (december).

10.8 Neem tijd voor vervolginitiatieven. Start met de oriëntatie op wat er al in de wijk of dorp bestaat. Nodig eventueel organisaties die al actief zijn (b.v. Zonnebloem, Humanitas, Kerken) uit om hen uit te leggen wat het initiatief inhoud en om dubbelen te voorkomen. Zoek eventueel samenwerking Het programma is een aanvulling op het bestaande.

10.9 Werk in de operationele fase met duo bewoners als het gaat om wijk- of dorpscontactpersonen. Hiermee is de verantwoordelijkheid gedeeld, kan met onderling overleggen en hoeft men niet áltijd bereikbaar te zijn.

